

Zvolené téma, zabývající se etickými aspekty zacházení s mrtvými lidskými těly, je nesporně užitečné, zejména po vzrušené diskusi kolem výstavy s mrtvými těly, která právě nyní probíhá v Brně. Vítanou okolností je skutečnost, že autorka je lékařka.

Po prvním předložení konceptu práce bylo autorce doporučeno, aby ve své práci věnovala pozornost především dvěma otázkám: jakou roli má v existenci člověka podle pojetí teologické antropologie jeho tělo; druhá otázka se týká úcty nejen k živému, nýbrž také mrtvému lidskému tělu jako podstatné „části“ bývalého člověka. Z toho vyplývají některé etické otázky: jaký způsob zacházení s mrtvým lidským tělem by byl přiměřený – aspoň v hrubých rysech - tomuto stanovisku (faktické a žádoucí zacházení s mrtvým lidským tělem doma, v nemocnici a jinde, otázka pohřbu, uložení mrtvého těla, organizování hřbitova atd.). Jak vypadá faktická katolická praxe. Jaké zacházení s mrtvým lidským tělem je třeba hodnotit jako jednání, které je v (příkrém) rozporu s výše uvedeným pojetím lidského těla. Autorka slíbila provést nutné opravy a v Krátkém čase nabídla novou verzi, což je chvalitebné. Mimoto se pokusila obohatit tuto osnovu popisem pojetí a praxe jiných kultur.

V práci je však dosud řada věcných nedostatků. Jedná se např. o toto:

Nabídnuté téma je zpracováno na menší části celé práce. Zbytek práce je jakousi filozoficko - náboženskou úvahou o životě a smrti. Místo etické analýzy zadaného tématu je na uvedených stránkách spíše jakýsi povšechný etický závěr. K problematice zacházení s ostatky patří etické hodnocení rozptylu na rozptylové loučce, rozptylu kdekoli – na domácí zahradě, do moře nebo do vzduch, možnost vytvořit z popela zemřelého diamant s možností nosit jej při sobě jako šperk.

Autorka je lékařka, proto v speciálních otázkách bylo prospěšné obrátit se na posudek odborníka. Dotázaný lékař v práci postrádá například

- definici pitvy anatomické, patologicko-anatomické a soudní (o té se práce nezmiňuje)
- cíl pitev + aspekt právní (s citací paragrafů),
- etický zřetel k zaměstnancům, pracujícím denně s mrtvými lidskými těly anonymními, s mrtvými lid. těly zemřelých konkrétních pacientů, kriminálně změněnými lid. těly,
- zmínku o rozdílu od pracovní náplně s mrtvými zvířecími těly,
- zmínku o zdravotnických etických komisích.

Za zavádějící považuje kapitolu o deviacích (nekrofilie), budící dojem, že pohřební služby jsou sbory nekrofilních deviantů. V uvedené kapitole chybí dopad na personál, charakter práce je podstatně jiný než u pitevních zaměstnanců.

- chybí popis práce s mrtvým tělem v nemocnici – např. povinnost ponechat mrtvé tělo 2 hod. po úmrtí na důstojném místě téhož oddělení,
- chybí zmínka o tom, kdo navrhuje pitvu (lékař), zda je pitva nezbytností (není), kdy je pitva povinná (jakákoli nejasnost úmrtí), zda mohou navštívit mrtvého příbuzní
- chybí etický rozbor v zacházení s mrtvými lid. těly mimo nemocnici, zmínka o úmrtí starého a/nebo nemocného člověka doma, mrtvého člověka se stopami násilí.

Za zásadní odborný nedostatek práce považuje tvrzení na str. 25, že „Pacienti díky technice však mohou být udržováni naživu, tedy i potom, co jejich život

přítomnosti pacienta, je-li pacient přemášen mrtvým, je ihned odpojen od přístroje a nelze jej dále označovat termínem „pacient“.

S ohledem na tyto připomínky, ale také na píli autorky, prokázané pohotovým přepracováním prvního znění textu, doporučuji přistoupit k obhajobě práce po poradě s oponentem, který není lékařem a musí se nejprve seznámit s odbornými námitkami, než může přistoupit k celkovému hodnocení práce.

Jiří Školík